

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (Δ.Π.Μ.Σ.)
«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Συγκριτική Αξιολόγηση Θεσμικών Πλαισίων Διαχείρισης Στερεών
Αποβλήτων σε Χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αγγελική Γεροντέλη, Περιβαλλοντολόγος

Επιτροπή Παρακολούθησης:

Καθηγητής Α. Ανδρεαδάκης (επιβλέπων), Σχολή Πολιτικών Μηχανικών Ε.Μ.Π.

Αν. Καθηγήτρια Μ. Λοϊζίδου, Σχολή Χημικών Μηχανικών Ε.Μ.Π.

Καθηγητής Μ. Τσέζος, Σχολή Μηχανικών Μεταλλείων - Μεταλλουργών Ε.Μ.Π.

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι:

- Η αποτύπωση της εξελικτικής πορείας των θεσμικών πλαισίων για τα Δημοτικά Στερεά Απόβλητα (Δ.Σ.Α.), στις υπό εξέταση χώρες (Ελλάδα, Ιταλία, Γερμανία, Ολλανδία, Γαλλία), όπως διαμορφώθηκε μέσω των γεγονότων και των τάσεων που επικράτησαν, μέσω της θεσμικής διάρθρωσης που ακολουθήθηκε, μέσω των τεχνολογικών λύσεων που επιλέχθηκαν.
- Η σύγκριση μεταξύ των θεσμικών πλαισίων των υπό εξέταση χωρών με κριτήρια:
 - τα συστήματα διαχείρισης που εφαρμόστηκαν
 - τους μηχανισμούς - εργαλεία τα οποία χρησιμοποιήθηκαν (Ρυθμιστικά, Οικονομικά, Οργανωτικά, Μέτρα εκπαίδευσης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, έρευνας, εθελοντικά εργαλεία κ.α)
 - την ερμηνεία και εφαρμογή των αρχών που διέπουν τα θεσμικά πλαίσια { Αρχή της Αξιοποίησης (valorization), Αρχή της Πρόληψης (prevention), Αρχή της Εγγύτητας (proximity), Αρχή της Αυτάρκειας (self-sufficiency), Αρχή «Ο Ρυπαίνων Πληρώνει» (polluter pays) }.
- Η αξιολόγηση της πορείας αυτής υπό το πρίσμα της δυνητικής εναρμόνισης των θεσμικών πλαισίων για την ολοκληρωμένη διαχείριση στερεών αποβλήτων στην Ευρώπη.

Η εργασία αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο είναι εισαγωγικό και αναφέρεται γενικά στην πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το περιβάλλον και πιο ειδικά στην πολιτική διαχείρισης των στερεών αποβλήτων και τις διαφαινόμενες τάσεις.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναλυτική παρουσίαση των θεσμικών πλαισίων διαχείρισης αποβλήτων στις υπό εξέταση χώρες με μια εκτενέστερη αναφορά στην Ελλάδα, για προφανείς λόγους. Γίνεται ιδιαίτερη μνεία και σχολιασμός του νόμου 2939 της 2/6/2001 «για συσκευασίες και εναλλακτική διαχείριση των συσκευασιών και άλλων προϊόντων» , δεδομένου ότι αποτελεί το πρώτο σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της πρόληψης ενώ προωθεί μια πολιτική παράλληλα οικονομική, αναπτυξιακή και φορολογική, για πρώτη φορά.

Το τρίτο κεφάλαιο ξεκινάει με μια ανασκόπηση των όσων αναφέρθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο για τις υπό εξέταση χώρες με έμφαση στις ιδιαιτερότητες της πολιτικής για τη διαχείριση των αποβλήτων, στα προβλήματα και τις αιτίες που τα προκάλεσαν και τις λύσεις που δόθηκαν μέσα από την εξελικτική πορεία των θεσμικών πλαισίων.

Κατόπιν επιχειρείται σύγκριση (διαφοροποιήσεις και συγκλύσεις) μεταξύ των θεσμικών πλαισίων και παρουσίαση της διαδικασίας της εναρμόνισης ως διαδικασίας αλληλεξάρτησης μεταξύ εθνικού, τοπικού, πολιτικού & κοινωνικοοικονομικού και περιβαλλοντικού παράγοντα.

Τέλος το κεφάλαιο αυτό καταλήγει δίνοντας έμφαση στο γεγονός ότι η διαχείριση των στερεών αποβλήτων εντάσσεται μέσα στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης αναπτυξιακής διαδικασίας. Πρόκειται δηλαδή για μια ολική προσέγγιση στη διαχείριση των απόβλητων η οποία διαμορφώνεται μέσα από το συνδυασμό, την ομαδοποίηση και την κατηγοριοποίηση των διαφόρων μεθόδων. Έτσι προκύπτουν τρία εναλλακτικά σχήματα (ομάδες εναλλακτικών προτάσεων) που αποτελούν τις χαρακτηριστικότερες επιλογές (Μέγιστη ανάκτηση υλικών και ταφή υπολοίπου, Επιλεκτική ανάκτηση υλικών, καύση με ανάκτηση ενέργειας και ταφή τέφρας, Γενική υγειονομική ταφή). Σε ότι αφορά την προοπτική που διαφαίνεται ως προς το μέλλον της διαχείρισης στερεών αποβλήτων στην Ευρώπη, αυτή συνοψίζεται σε δύο «σενάρια»: το σενάριο της αυτονομίας και το σενάριο της ισχυρής εναρμόνισης και σύγκλισης προς μια ενιαία πολιτική.

Το τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας παρουσιάζει με συνοπτικό τρόπο τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση που έχει προηγηθεί.